

การศึกษาแนวทางในการนำโทษปรับทางปกครองหรือโทษปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษอาญา
ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

The Study of the Guidelines for Applying Administrative Fine or Non-criminal
(Pinai) Fine to Replace the Criminal Punishment under the Alcohol Control
Act B.E. 2551*

ธันท์เทพ เตียรประสิทธิ์[†]

คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Tanatthep Tianprasit

Graduate School of Law, National Institute of Development Administration

อมรรัตน์ กุลสุจริต[‡]

คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Amornrat Kulsudjarit

Graduate School of Law, National Institute of Development Administration

พัชรวรรณ นุชประยูร[§]

คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Bajrawan Nuchprayool

Graduate School of Law, National Institute of Development Administration

อมรรัตน์ อำมาตเสนา^{**}

สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

Amornrat Ammartsena

School of Law, Walailak University

วันที่รับบทความ 28 ตุลาคม 2565; วันแก้ไขบทความ 30 พฤศจิกายน 2565; วันตอบรับบทความ 21 ธันวาคม 2565

* บทความนี้คัดมาจากรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางในการนำโทษปรับทางปกครองหรือโทษปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษอาญาตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551” ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

[†] อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, Doctor of Philosophy (Ph.D.) in Law (Criminal Law and Criminal Justice), School of Law, University of Aberdeen, United Kingdom

[‡] รองศาสตราจารย์ คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกฎหมาย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน (เกียรตินิยมดีมาก) Université Paul Cézanne - Aix Marseille III, สาธารณรัฐฝรั่งเศส

[§] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขากฎหมายมหาชน (เกียรตินิยมสูงสุด) Université Paul Cézanne - Aix Marseille III, สาธารณรัฐฝรั่งเศส

^{**} อาจารย์ประจำ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, นิติศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บทคัดย่อ

เครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นสินค้าที่แม้ว่าจะไม่ถือเป็นยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ แต่ก็ยังเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคและอาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อกำกับควบคุม โดยในปัจจุบัน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องแอลกอฮอล์นั้นคือพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมุ่งควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสี่ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการควบคุมผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับบรรจุกัญจน์ ด้านการจำหน่าย ด้านการบริโภคและด้านการโฆษณา โดยมีการใช้โทษทางอาญา ได้แก่ โทษจำคุกและโทษปรับเป็นเครื่องมือในการควบคุมในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมา

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบโทษที่นำมาใช้ของประเทศไทยกับสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศสจะเห็นได้ว่าประเทศไทยนั้นเข้าข่ายเป็นประเทศที่มีการบังคับโทษทางอาญาที่ไม่ได้สัดส่วนกับความรุนแรงของการกระทำความผิด เมื่อเปรียบเทียบกับทั้งสองประเทศข้างต้น ซึ่งถึงแม้จะมีการใช้โทษทางอาญาเช่นกัน แต่โทษที่ใช้จะเน้นเป็นโทษปรับมากกว่า ซึ่งต่างจากประเทศไทย ดังจะเห็นได้ว่าเกือบทุกฐานความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่ได้ศึกษาในวิจัยชิ้นนี้นั้นล้วนแต่มีโทษจำคุก

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงเสนอให้มีการนำโทษปรับทางปกครองหรือโทษปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษอาญาสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นการลงโทษให้ได้สัดส่วนและเพื่อเป็นการปฏิบัติตามหลักในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 77 ต่อไป

คำสำคัญ: การควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์, โทษปรับเป็นพินัย, โทษทางปกครอง, กฎหมายอาญาเพื่อ, พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

Abstract

Although alcoholic beverage is not considered as drugs under the narcotics laws of Thailand, it is harmful to consumers and can cause social problems. Therefore, there must be a law to regulate them. At present, Thai's law relating to alcoholic beverage control is the Alcohol Control Act B.E. 2551 (2008), which aims to regulate alcohol in four main areas: the control of alcoholic beverage producers or importers on products' labelling; the sales of alcoholic beverage; the consumption of alcoholic beverage and the advertising of alcoholic beverage. Currently, criminal penalties, imprisonment and fines, are used as a means to control in the aforementioned areas.

However, when comparing the penalties applied by Thailand and the United Kingdom (England and Wales) and the French Republic, Thailand is suffering from a state of overcriminalisation. While United Kingdom (England and Wales) and the French Republic also use criminal penalties to control alcoholic beverage, but the punishment are mostly fines, which is different from Thailand. As it can be seen that all offences under the Alcohol Control Act B.E. 2551 studied in this research are subject to imprisonment.

Therefore, this research suggests that administrative measures or non-criminal (pinai) fines should be used instead of criminal penalties for offences under the Alcohol Control Act B.E. 2551 to justify the punishment and compliance with Constitution of Thailand B.E.2560 Section 77.

Keywords: alcoholic beverage control, non-criminal (pinai) fines, administrative measures, overcriminalisation, Alcohol Control Act B.E. 2551

1. บทนำ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แม้ว่าจะไม่ถือเป็นยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ แต่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ไม่ใช่เครื่องดื่มที่จะบริโภคได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ดื่ม โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดโรคทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ดื่มมากมาย อาทิ โรคตับแข็ง โรคทางจิตประสาท หรือ โรคมะเร็งต่างๆ นอกจากนี้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีควมรับผิดชอบยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมอีกด้วย อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ความรุนแรงในครอบครัว อุบัติเหตุบนท้องถนน¹

จากผลกระทบดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีการเริ่มต้นในการกำหนดนโยบายเพื่อควบคุมปัญหาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493² โดยกฎหมายหลักปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นคือพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551³

ในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดหลักการทบทวนความเหมาะสมของกฎหมาย และหลักเกณฑ์การกำหนดโทษทางอาญาไว้ในมาตรา 77 ความว่า

“รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็น และการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบอบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่มีจำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”⁴

โดยมาตราดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อให้ประเทศไทยสามารถแก้ปัญหาการกำหนดระวางโทษทางอาญาที่ไม่สัมพันธ์กับความร้ายแรงของสภาพความผิดและการบังคับใช้โทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น อย่างมีความเหมาะสม และเพื่อให้เจตนารมณ์ของมาตราดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติ ในปี พ.ศ. 2562 จึงมีการตรา

¹ กรมอนามัย, ‘โทษ พิษ ภัยของสุรา และผลกระทบต่อสุขภาพทั้งต่อตนเองและผู้ใกล้ชิด’ (15 กรกฎาคม 2562)

<https://multimedia.anamai.moph.go.th/ebooks/hp-ebook_13_mini-2/> สืบค้นวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565.

² พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493.

³ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551.

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 77.

“พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562” ขึ้นเพื่อเป็นกรอบและหลักเกณฑ์ให้หน่วยงานรัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น ไม่เป็นการสร้างภาระให้แก่ประชาชนเกินสมควร ดังความปรากฏในมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติที่กำหนดให้ฝ่ายนิติบัญญัติใช้โทษอาญากับความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงและเท่าที่จำเป็นเท่านั้น อันเป็นการเน้นย้ำหลักเกณฑ์ตาม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 77 วรรคสาม ซึ่งเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นใหม่ว่าหากความผิดใดจะนำโทษอาญามาใช้บังคับเป็นบทลงโทษ ความผิดดังกล่าวจะต้องเป็นความผิดที่มีลักษณะร้ายแรง ส่งผลให้หน่วยงานรัฐมีหน้าที่ที่จะต้อง พิจารณาทบทวน ปรับปรุง แก้ไขและยกเลิกกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคม

นอกจากนี้ ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังมีแนวคิดในการใช้มาตรการลงโทษทางเลือกนอกจากโทษทางอาญาอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการใช้โทษทางปกครองแทนโทษทางอาญา⁵ และล่าสุดได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ. 2565⁶ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 77 และเป็นการสร้างระบบกฎหมายขึ้นมาใช้สำหรับการฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ร้ายแรงแทนโทษทางอาญาที่สามารถเปรียบเทียบได้โดยไม่ให้ถือเป็นโทษทางอาญา⁷

ดังนั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา บทความวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษามาตรการทางกฎหมายที่สามารถทดแทนโทษทางอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันโดยมุ่งศึกษาถึงความจำเป็นของการมีโทษทางอาญาตามกฎหมายนี้ รวมถึงวิเคราะห์โทษทางอาญาที่มีอยู่ตามกฎหมายฉบับนี้ว่าได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดหรือไม่ และวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการนำมาตรการลงโทษทางเลือก ได้แก่ โทษปรับทางปกครองและการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มาปรับใช้ในกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 77 ผ่านวิธีการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ข้อเท็จจริงประกอบข้อมูลกฎหมายและศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายในการกำหนดมาตรการลงโทษของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศส ที่เกี่ยวข้องในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาทบทวน ปรับปรุงแก้ไขบทลงโทษทางอาญาในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

2. หลักการเกี่ยวกับการกำหนดโทษทางกฎหมายและการกำหนดโทษเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าโทษทางอาญาถูกนำมาใช้เป็นหลักในการในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

⁵ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, ‘ทำไมต้องปรับเป็นพินัย’

<<http://web.krisdika.go.th/pdfPage.jsp?type=act&actCode=13778>> สืบค้นวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565.

⁶ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 โดยให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

⁷ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (น 5).

ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 77 จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดโทษเพื่อควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ว่ามีความจำเป็นและได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดหรือไม่

2.1 หลักการเกี่ยวกับการกำหนดโทษทางอาญา

หลักการสำคัญของการกำหนดความผิดและโทษทางอาญานั้น ได้ถูกวางหลักไว้ ในมาตรา 2 ของประมวลกฎหมายอาญา ว่า “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย...”⁸

โดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 บัญญัติลักษณะโทษในทางอาญาไว้ 5 สถานด้วยกันคือ (1) ประหารชีวิต (2) จำคุก (3) กักขัง (4) ปรับ (5) ริบทรัพย์สิน⁹

โดยแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดโทษทางอาญา มีวิวัฒนาการเรื่อยมา โดยในระยะแรก โทษทางอาญาถูกใช้เพื่อแก้แค้นทดแทน เพื่อข่มขวัญยับยั้ง เพื่อตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคม เพื่อป้องกันอาชญากรรม ในภายหลังจึงเริ่มมีแนวคิดเรื่องการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้ด้วย¹⁰

ในส่วนของแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความผิดทางอาญา ศาสตราจารย์ เฮอร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ (Herbert L. Packer) เห็นว่า มาตรการทางอาญาเป็นมาตรการที่มีภาระค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรมที่มีราคาแพง มาตรการทางอาญาจึงควรนำมาใช้เมื่อมีผู้กระทำความผิดอย่างชั่วร้ายและเป็นไปเพื่อป้องกันอาชญากรรม เนื่องจากรัฐต้องเคารพเจตจำนงอิสระของประชาชนในรัฐ การควบคุมพฤติกรรมหรือการกระทำของประชาชนควรทำอย่างจำกัดเฉพาะการควบคุมการกระทำโดยไม่ไปก้าวล่วงควบคุมลักษณะหรือสถานะของบุคคลแต่ละบุคคล¹¹ นอกจากนี้ศาสตราจารย์ ไนเจล วอล์คเกอร์ ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการกำหนดขอบเขตของกฎหมายอาญาว่ากฎหมายอาญาควรบังคับใช้ในกรณีใดบ้าง เช่น รัฐควรใช้กฎหมายอาญาเท่าที่จำเป็นและเป็นมาตรการสุดท้าย (last resort)¹²

โดยพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ก็ได้กำหนดฐานความผิดทางอาญาและโทษไว้ในหลายมาตรา เช่น ผู้ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยการฝ่าฝืนตามที่กฎหมายบัญญัติมาตรา 27 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นโทษอาญาประเภทจำคุกและปรับ

⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2.

⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18.

¹⁰ อัจฉริยา ชูตินันท์, *อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา* (วิญญูชน 2563) 225-231.

¹¹ See Herbert L. Packer, *The limits of criminal sanction* (Stanford University Press 1968).

¹² See Nigel Walker, *Punishment, Danger and Stigma: The morality of criminal justice* (Barnes and Nobles book 1980).

2.2 หลักการเกี่ยวกับการลงโทษทางปกครอง

“โทษทางปกครอง” หมายถึง มาตรการของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองที่มุ่งลงโทษการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย กฎระเบียบ¹³ โดยโทษที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีอำนาจใช้บังคับแก่ประชาชนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้ คำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ฝ่าฝืนหน้าที่ตามกฎหมาย หรือคำสั่งทางปกครองที่องค์กรฝ่ายปกครองทำขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยมีเนื้อหาเป็นการลงโทษการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ดังนั้น การลงโทษทางปกครองจึงมีลักษณะเด่น 3 ประการ คือ เป็นมาตรการที่มีมูลเหตุมาจากการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อลงโทษการกระทำผิด และใช้วิธีการออกคำสั่งทางปกครอง¹⁴

แต่เดิมโทษทางปกครองมักมีขอบเขตจำกัดอยู่เฉพาะบุคคลที่ก่อตั้งนิติสัมพันธ์กับฝ่ายปกครองไว้ก่อนหน้า และเป็นโทษที่ระงับสิทธิตามกฎหมาย เช่น ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการต่าง ๆ หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการอนุญาตหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมาย ฝ่ายปกครองย่อมมีอำนาจลงโทษโดยสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต กฎหมายไทยได้กำหนดมาตรการทำนองนี้มานานแล้ว แม้จะไม่ได้ระบุว่าเป็นโทษทางปกครอง แต่ปัจจุบันก็เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็น โทษทางปกครอง¹⁵ หรือมาตรการลงโทษทางปกครอง¹⁶ อย่างหนึ่ง ส่วนโทษทางปกครองอื่น ๆ ที่ระงับสิทธิของบุคคล เช่น การเพิกถอนการรับรอง การสั่งห้ามประกอบกิจการหรือสั่งปิดสถานประกอบกิจการ การลบชื่อออกจากทะเบียนผู้ประกอบการ ฯลฯ โทษทางปกครองอีกประเภทหนึ่งคือ โทษที่บังคับเอากับทรัพย์สิน (sanctions patrimoniales) โดยมาตรการที่ใช้กันมาก คือ โทษปรับทางปกครอง โดยในกฎหมายไทยฉบับต่างๆ ที่ระยะหลังมักจะระบุว่าการปรับที่กำหนดไว้เป็นโทษปรับทางปกครอง หรือค่าปรับทางปกครอง มิใช่ค่าปรับทางอาญา¹⁷

การใช้โทษทางปกครองมักเป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุปัจจัยสองประการ ประการแรก การตระหนักถึงปัญหากฎหมายอาญาเพื่อหรือการมีความผิดทางอาญามากเกินความจำเป็นทำให้ผู้ตรากฎหมายลด - เลิกโทษอาญา และนำโทษทางปกครองมาใช้แทนโทษอาญา สำหรับการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง

¹³ Cornu G., *Vocabulaire juridique*, (4e édition mise à jour, P.U.F 2003) 813.

¹⁴ Bombois T. et Déom D., ‘La définition de la sanction administrative’, in Andersen R., Déom D. et Renders D., *Les sanctions administratives* (Bruxelles 2007) 26 et s.

¹⁵ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดทางอาญากรณีผู้รับใบอนุญาต ไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา 29 และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 (เรื่องเสร็จที่ 834/2551): การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวในกรณีที่ได้รับใบอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎกระทรวง ข้อกำหนด หรือ เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต เป็น “โทษทางปกครอง”

¹⁶ บรรเจิด สิงคะเนติ และคณะ, รายงานฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การควบคุมผู้ดำเนินธุรกิจจัดส่ง คนหางานไปทำงานในต่างประเทศตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 (กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน 2548) 193.

¹⁷ เพลินตา ตั้งรังสรรค์, ‘หลักเกณฑ์การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นการกระทำ’

<https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/4seminar/s98.pdf>

สืบค้นวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565.

และประการที่สอง การที่รัฐเข้าแทรกแซงและควบคุมกิจการต่าง ๆ มากขึ้นเรื่อย ๆ ได้นำมาซึ่งการวางกฎระเบียบทางปกครองและบทกำหนดโทษทางปกครองซึ่งมีข้อได้เปรียบเหนือโทษอาญาตรงที่มีกระบวนการพิจารณาที่เรียบง่ายรวดเร็ว ทำให้การลงโทษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเหมาะสมกับการกระทำ ความผิดในเรื่องทางเทคนิคซึ่งศาลอาจจะไม่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเทียบเท่าองค์กรฝ่ายปกครองที่กำลังดูแลเรื่องนั้น ๆ¹⁸

2.3 หลักการเกี่ยวกับการปรับเป็นพินัย

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า ในปัจจุบันประเทศไทยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565

โดยการปรับเป็นพินัย คือ การสั่งให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินที่กฎหมายกำหนด โดยความผิดทางพินัย คือ การกระทำหรืองดเว้นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายนั้นบัญญัติให้ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย¹⁹

ทั้งนี้ ความผิดทางพินัยตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัตินั้น คือความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี 1 บัญชี 2 และบัญชี 3 ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วยกันรวม 204 ฉบับ โดยเป็นบัญชี 1 จำนวน 168 ฉบับ บัญชี 2 รวม 33 ฉบับ และบัญชี 3 รวม 3 ฉบับ เช่น พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติขายตรงและการตลาดแบบตรง พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 และรวมถึงพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ด้วย ที่อยู่ในบัญชี 1²⁰

2.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบโทษทางอาญา โทษทางปกครองและการปรับเป็นพินัย

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปได้ว่ามาตรการบังคับแต่ละประเภทนั้นมีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

กรณีโทษทางอาญา แม้โทษทางอาญาจะมีข้อดีหลายประการ อาทิ ง่ายต่อการออกกฎหมายและการบังคับใช้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนมีความคุ้นเคยกับมาตรการดังกล่าวอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นมาตรการที่ใช้มายาวนาน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน โทษทางอาญาก็ถูกมองว่ามีข้อดีอยู่หลายประการ เช่น เป็นโทษที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากที่สุดเมื่อเทียบกับโทษอื่น ทำให้กฎหมายอาญาขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้กับพฤติกรรมที่เป็นภัยคุกคามอย่างแท้จริง ทำให้เกิดปัญหาต่างๆใน

¹⁸ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (น 5).

¹⁹ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มาตรา 3.

²⁰ บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565.

กระบวนการยุติธรรม เช่น ต้นทุน ทรัพยากรที่ไม่เพียงพอ ปริมาณคดีที่เข้าสู่ระบบ นักโทษที่เข้าสู่เรือนจำที่มากเกินไป อัตราที่สามารถรับไหว รวมไปถึงการรับผิดชอบทางอาญาที่ไม่เหมาะสม ทำให้ผู้กระทำความผิดที่รับโทษอาญา โดยที่ไม่สมควรได้รับจะได้รับผลกระทบไปถึงการประกอบอาชีพหรือการดำรงชีพในหลายเรื่องเนื่องจากมีประวัติอาชญากรติดตัว (criminal record)²¹ ทำให้มีการพูดถึงการใช้มาตรการทางเลือกแทนการลงโทษทางอาญา ซึ่งรวมถึงโทษทางปกครองและการปรับเป็นพินัย

สำหรับกรณีโทษทางปกครอง โทษทางปกครองนั้นมีความคล้ายกับโทษทางอาญา โดยเฉพาะการมีลักษณะเป็นการบังคับ (sanction) แต่ไม่ได้เป็นการบังคับต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพโดยตรง เช่นเดียวกับโทษทางอาญา เพราะเป็นการปรับ การให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ และโทษทางปกครองก็ไม่มีลักษณะเป็นการประนาม (condemn) ผู้กระทำความผิดโดยตรงเช่นเดียวกับโทษทางอาญา และที่สำคัญที่สุด ไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรมเช่นเดียวกับโทษทางอาญา ในส่วนของข้อด้อยนั้น เนื่องจากโทษทางปกครองนั้นมิได้มีสภาพบังคับที่รุนแรงเช่นโทษทางอาญา จึงอาจทำให้ผู้กระทำความผิดบางรายไม่เกรงกลัวโทษทางปกครองได้

ในส่วนของการปรับเป็นพินัย ข้อดีของการปรับเป็นพินัย ได้แก่ การไม่ถูกบันทึกประวัติอาชญากรรม การปรับเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการกักขังระหว่างพิจารณาคดีจึงไม่ต้องเป็นภาระในการประกันตัว การสามารถผ่อนชำระค่าปรับหรือ เลือกรักษาบริการสังคมแทนได้ นอกจากนี้ กฎหมายยังให้อำนาจศาลในการพิจารณาลดค่าปรับ หรือเพียงตัดเดือนโดยไม่ต้องปรับได้ หากเป็นการทำผิดเพราะความยากจน โดยศาลจะคำนึงถึงพฤติกรรมการกระทำความผิดและสถานะทางเศรษฐกิจด้วยเสมอ²² อย่างไรก็ดี ความผิดทางพินัยตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัตินั้น มีเฉพาะความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเท่านั้น ทำให้การปรับเป็นพินัยไม่สามารถใช้บังคับกับความผิดอาญาส่วนใหญ่ได้ เนื่องจาก มักมีการกำหนดโทษจำคุกอยู่ด้วย เช่น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 นั้น มีเพียงความผิดตาม มาตรา 34(3) และมาตรา 36 เท่านั้นที่สามารถปรับเป็นพินัยได้ เพราะความผิดฐานอื่น ๆ มีอัตราโทษจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ยังไม่รวมถึงความผิดลหุโทษบางฐานที่มีแต่โทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย เนื่องจากไม่ได้เป็นกฎหมายตามบัญชีแนบท้าย

ดังนั้น การจะเลือกใช้มาตรการทางกฎหมายใดในการลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเลือกใช้ให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดที่ได้กระทำ ซึ่งจะได้อธิบายต่อไป

3. การกำหนดโทษกฎหมายเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

²¹ อภิวัฒน์ สุดสาว, ‘การกำหนดโทษอาญาตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย’

<https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/8think/think59.pdf>

สืบค้นวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565.

²² พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มาตรา 9.

ดังที่กล่าวมาข้างต้นว่าพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญา โดยการกำหนดความผิดและโทษในพระราชบัญญัตินี้แบ่งออกได้เป็นสี่ประเภทหลัก ได้แก่ การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเกี่ยวกับบรรจุก้นท์ การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้จำหน่าย การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้บริโภคและการกำหนดโทษเกี่ยวกับการโฆษณา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเกี่ยวกับบรรจุก้นท์

มาตรา 26 ได้กำหนดให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าต้องจัดให้มีบรรจุก้นท์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตและนำเข้า ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ฯลฯ ตามที่คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติและประกาศในราชกิจจานุเบกษา ผู้ฝ่าฝืนจะถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²³

บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดหน้าที่ให้แก่ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ต้องจัดให้มีบรรจุก้นท์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้า ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประกาศกำหนด

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 กำหนดให้ผู้ผลิตสุราต้องได้รับอนุญาตให้มีการผลิตสุรา และมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการผลิตสุราแต่ละประเภทในกฎกระทรวงการอนุญาตผลิตสุรา²⁴

จากการศึกษาพบว่า แม้กฎหมายดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการควบคุมการผลิต แต่ไม่ได้มีการกำหนดให้ครอบคลุมถึงทุกลักษณะของการผลิตเพื่อควบคุมให้มีมาตรฐาน จากการศึกษาพบว่ากระบวนการในการควบคุมตรวจสอบกระทำผิดได้ยาก และพบการหลีกเลี่ยงกฎหมายอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการทางสารบัญญัติโดยพิจารณาระดับการผลิต ปริมาณ รวมทั้งมาตรการในการควบคุม โดยอาจพิจารณาปรับจากการขออนุญาต เป็นมาตรการในการจัดแจ้งในกรณีที่มีการผลิตเพื่อบริโภคตามที่กฎหมายกำหนด และพิจารณากำหนดโทษที่เหมาะสม (กรณีความผิดกระทำโดยบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล)

3.2 การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้จำหน่าย

พระราชบัญญัตินี้กำหนดสถานที่หรือบริเวณที่ห้ามจำหน่ายแอลกอฮอล์ไว้ในมาตรา 27²⁵ คือ

- วัด หรือสถานที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
- สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยา

ตามกฎหมายว่าด้วยยา

²³ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 26.

²⁴ เช่น กฎกระทรวงการผลิตสุรา พ.ศ. 2565

²⁵ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 27.

- สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร
- หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
- สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป
- สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติ

โดยระวางโทษนั้นถูกกำหนดในมาตรา 39 โดยมีระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ²⁶

ปัจจุบันได้มีการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีประกาศกำหนดสถานที่ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มเติม ได้แก่

1. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน พ.ศ. 2555
2. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555
3. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2556

นอกจากนี้แล้วกฎหมายยังกำหนดด้วยว่า ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เว้นแต่เป็นการจำหน่ายของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือตัวแทนของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าไปยังผู้จำหน่ายที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา หากผู้ใดฝ่าฝืนจะถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ซึ่งปัจจุบันได้มีการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552 โดยห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา 4 วันคือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา

ทั้งนี้ มาตรา 29 กฎหมายได้ห้ามมิให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์หรือบุคคลที่มีอาการเมามจนครองสติไม่ได้²⁷ หากฝ่าฝืนจะถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁸ ซึ่งวิธีการต้องห้ามในการจำหน่ายกำหนดไว้ในมาตรา 30 คือ การใช้เครื่องขยายอัตโนมัติ การเร่งขาย การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย การให้หรือเสนอให้สิทธิ

²⁶ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 39.

²⁷ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 29.

²⁸ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 40.

ในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด เป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำเข้าหรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ รวมถึงการแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่น หรือให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณีหรือแจกจ่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขาย ในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือโดยวิธีหรือลักษณะอื่นใด ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ²⁹ ผู้ที่ฝ่าฝืนด้วยการใช้เครื่องขายอัตโนมัติจะถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ³⁰

3.3 การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้บริโภค

มาตรา 31 ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณ ดังต่อไปนี้³¹

- วัด หรือสถานที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา เช่น พิธีศีลมหาสนิทของศาสนาคริสต์
- สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาล ตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยา ตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล
- สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี โดยการจัดเลี้ยงตามประเพณีต้องมีองค์ประกอบ 2 ประการคือ การจัดเลี้ยงให้มีการเลี้ยงอาหารโดยไม่มีการซื้อขาย และเป็นประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดร่วมกันมาจนกลายเป็นคุณค่าที่ยอมรับกันในสังคมทั่วไป
- สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสรหรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป
- สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ

โดยผู้ฝ่าฝืนจะถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ³²

²⁹ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 30.

³⁰ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 40.

³¹ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 31.

³² พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 42.

3.4 การกำหนดโทษเกี่ยวกับการโฆษณา

โดยในส่วนของ การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรา 32 ของพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใด โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นโดยตรงหรือโดยอ้อม โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ จะกระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์แก่สังคมโดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้จะเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อย่างไรก็ตาม กฎหมายก็ได้บัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อยกเว้นไว้ด้วยว่า ข้อความที่กล่าวมาทั้งในวรรค 1 และวรรค 2 ข้างต้น ห้ามมิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักรใด ๆ ทั้งสิ้น³³ ผู้ที่ฝ่าฝืนจะถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากโทษดังกล่าวแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องถูกระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกิน 5 หมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง³⁴

3.5 วิเคราะห์การกำหนดโทษกฎหมายเพื่อควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าทุกบทบัญญัติที่ได้ทำการศึกษามีบทลงโทษที่เป็นโทษทางอาญาในทุกฐานความผิด ซึ่งเมื่อพิจารณาความผิดทั้งสี่ด้านข้างต้น กล่าวคือ การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้จำหน่าย การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้บริโภคและการกำหนดโทษเกี่ยวกับการโฆษณา จะเห็นได้ว่าทั้งสี่ด้านนั้นมุ่งคุ้มครองไม่เพียงแต่สังคมส่วนรวมแต่ยังมุ่งคุ้มครองถึงปัจเจกชนที่ได้รับผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านต่าง ๆ ข้างต้นด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นด้วยกับการคงฐานความผิดดังกล่าวไว้ อย่างไรก็ตาม ยังคงมีประเด็นที่ต้องศึกษาถึงความเหมาะสมของการกำหนดโทษหรือมาตรการการบังคับโทษอยู่ว่าได้สัดส่วนหรือไม่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจะทำการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศในประเด็นดังกล่าว ในหัวข้อต่อไป

4. กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศส

4.1 การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์

ในส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) The Food Labelling Regulations 1996 Part II มาตรา 4 (2) (h) (i) (j) (k) กำหนดให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมีรายละเอียดฉลากตามที่กำหนด โดยผู้ขาย

³³ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 32.

³⁴ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2565 มาตรา 43.

อาหารใด ๆ ที่ไม่ได้ทำเครื่องหมายหรือติดฉลากตามบทบัญญัติของส่วนที่ II³⁵ จะมีความผิดตามมาตรา 44 (a) ซึ่งต้องระวางโทษไม่เกินระดับ 5 ของ Standard Scale (อัตราในปัจจุบันคือ ปรับไม่จำกัดจำนวนเงิน)³⁶ ในส่วนของผลิตภัณฑ์นั้น Alcoholic Liquor Duties Act 1979 กำหนดความผิดฐานผลิตสุราโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดตามมาตรา 12³⁷ โดยระวางโทษนั้นถูกกำหนดไว้ในมาตรา 25 โดยโทษที่บังคับใช้มีเพียงการปรับ ริบทรัพย์และทำลายทรัพย์ที่ใช้กระทำความผิดและทรัพย์ที่เป็นความผิด³⁸

ในส่วนของสาธารณรัฐฝรั่งเศส กำหนดให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าต้องติดฉลากบนบรรจุภัณฑ์รวมถึงชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ชื่อของเครื่องดื่มและลักษณะการบริโภค โดยรายละเอียดของเงื่อนไขในการติดข้อความนี้กำหนดโดยรัฐกฤษฎีกาลงวันที่ 2 ตุลาคม ค.ศ. 2006 ที่ใช้บังคับตามมาตรา L.3322-3 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข ระบุว่าบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมีโลโก้หรือข้อความที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเตือนสติถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระหว่างตั้งครรภ์ ข้อความดังต่อไปนี้ “การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระหว่างตั้งครรภ์แม้ในปริมาณเล็กน้อยก็สามารถส่งผลกระทบต่อสุขภาพของเด็กได้” โดยมาตรการนี้ใช้กับ “บรรจุภัณฑ์เครื่องดื่ม” ทุกประเภทที่ขายในท้องตลาดหรือแจกจ่ายโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยข้อความเกี่ยวกับสุขภาพ (ข้อความหรือโลโก้) จะต้องปรากฏบนบรรจุภัณฑ์ เครื่องดื่มทั้งหมดเพื่อให้มองเห็นได้ชัดเจน เข้าใจได้ชัดเจน และมีลักษณะถาวรที่ไม่อาจลบได้ โดยโทษนั้นอยู่ใน R. 3351-1 CSP ซึ่งมีอัตราโทษปรับระดับ Contravention 2° classe (การปรับไม่เกิน 150 ยูโร)

4.2 การกำหนดโทษด้านการจำหน่าย

ในส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) The Licensing Act 2003 กำหนดความผิดและโทษเกี่ยวกับผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ในกรณีดังกล่าวดังต่อไปนี้

มาตรา 137 ความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีใบอนุญาต โดยมาตรานี้กฎหมายมุ่งเอาผิดกับบุคคลที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยไม่มีใบอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งรวมถึงกรณีที่ทำผิดเงื่อนไขตามใบอนุญาตด้วย โดยผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกิน 20,000 ปอนด์ หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ (4) ของมาตรานี้ยังให้อำนาจศาลในการริบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นเหตุและภาระใด ๆ ที่บรรจุแอลกอฮอล์และทำลายหรือจัดการในลักษณะอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรของผู้กระทำ ความผิดตามมาตรา³⁹

มาตรา 138 ความผิดฐานครอบครองเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้เพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยมาตรานี้กฎหมายมุ่งเอาผิดกับบุคคลที่เจตนาครอบครองไว้เพื่อจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งรวมถึงกรณีที่ทำผิดเงื่อนไขตามใบอนุญาตด้วย โดยผู้กระทำผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินระดับ 2 ของ Standard Scale

³⁵ The Food Labelling Regulations 1996 Part II Section 4(2).

³⁶ The Food Labelling Regulations 1996 Section 44(a).

³⁷ Alcoholic Liquor Duties Act 1979 Section 12.

³⁸ Alcoholic Liquor Duties Act 1979 Section 25.

³⁹ The Licensing Act 2003 Section 137.

(อัตราในปัจจุบันคือ 500 ปอนด์) นอกจากนี้ (5) ของมาตรานี้ยังให้อำนาจศาลในการริบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นเหตุและภาชนะใดๆที่บรรจุแอลกอฮอล์และทำลายหรือจัดการในลักษณะอื่นตามที่ศาลเห็นสมควรของผู้กระทำความผิดตามมาตรา⁴⁰

มาตรา 141 ความผิดฐานขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้มีเมมา โดยกฎหมายมาตรานี้มุ่งเอาผิดกับบุคคลที่ขาย หรือ พยายามขาย หรือ อนุญาตให้ขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้กับผู้มีเมมา โดยบุคคลที่กระทำความผิดตามมาตรา⁴¹ต้องระวางโทษระดับ 3 ของ Standard Scale (อัตราในปัจจุบันคือ 1,000 ปอนด์)⁴¹

มาตรา 146 ความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็ก โดยมาตรานี้มุ่งเอาผิดต่อ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และสโมสร (club) ที่มีการจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยสโมสรหรือในนามของสโมสรให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยบุคคลที่กระทำความผิดตามมาตรา⁴²ต้องระวางโทษไม่เกินระดับ 5 ของ Standard Scale (อัตราในปัจจุบันคือ ปรับไม่จำกัดจำนวนเงิน)⁴²

มาตรา 147 ความผิดฐานยินยอมให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็ก นอกเหนือจากความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กที่อายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดในมาตรา 146 แล้ว มาตรา 147 ยังกำหนดความผิดฐานยินยอมให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีอีกด้วย โดยผู้ที่จะกระทำความผิดฐานนี้ต้องเป็นผู้ที่ทำงานในสถานที่เดียวกับบุคคลกระทำความผิดตามมาตรา 146 โดยไม่คำนึงว่าบุคคลนั้นจะได้รับค่าจ้างหรือไม่ โดยบุคคลนั้นมีอำนาจตามกฎหมายที่จะห้ามการจำหน่ายได้แต่มีได้ห้าม โดยผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินระดับ 5 ของ Standard Scale ระดับ (ปรับไม่จำกัดจำนวนเงิน)⁴³

มาตรา 147A ความผิดฐานกระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็ก เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการฝ่าฝืนกระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็ก โดยมาตรา 147A จึงกำหนดความผิดและโทษสำหรับการกระทำความผิดซ้ำในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยหากเป็นการกระทำในลักษณะที่กระทำซ้ำอย่างน้อยสองครั้งภายในระยะเวลาสามเดือนติดต่อกัน โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 ปอนด์ ใน (9) ของมาตรานี้ยังได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอาจสั่งให้แก้ไขมาตรา 147A (8) เพื่อเพิ่มค่าปรับสูงสุดสำหรับเวลาที่กำหนดไว้ในอนุมาตรานี้ก็ได้⁴⁴

มาตรา 147B คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับความผิดตามมาตรา 147A (Order suspending a license in respect of offence under section 147A) โดยศาลอาจสั่งให้ใบอนุญาตที่อนุญาตให้ขายโดยการขายปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่นั้น ถูกระงับไว้ได้เป็นไม่เกินสามเดือน⁴⁵

⁴⁰ The Licensing Act 2003 Section 138.

⁴¹ The Licensing Act 2003 Section 141.

⁴² The Licensing Act 2003 Section 146.

⁴³ The Licensing Act 2003 Section 147.

⁴⁴ The Licensing Act 2003 Section 147A.

⁴⁵ The Licensing Act 2003 Section 147B.

ในส่วนของสาธารณรัฐฝรั่งเศส มาตรา L.3353-3 ประมวลกฎหมายสาธารณสุข กำหนดห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การแจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้เยาว์ หรือจำหน่ายในที่สาธารณะ มีโทษทางอาญาจากการฝ่าฝืนกฎหมายประเภท Délit โดยกำหนดโทษปรับ 7,500 ยูโร⁴⁶ และสำหรับความผิดนี้จะประกอบด้วยหลายฐานความผิดร่วมกัน เช่น การสั่งปิดสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำจะมีโทษปรับในอัตราที่เพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า รวมทั้งมีโทษจำคุก Amende forfaitaire ซึ่งมีโทษปรับ 300 ยูโร

นอกจากนี้ ในกรณีที่ผู้ขายได้ยินยอมให้ผู้เยาว์ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนมีสภาพมึนเมาหรือมีลักษณะการบริโภคแอลกอฮอล์เป็นนิจ มาตรา L.3353-4 ประมวลกฎหมายสาธารณสุขและมาตรา 227-19 ประมวลกฎหมายอาญากำหนดโทษทางอาญาจากการฝ่าฝืนเป็นโทษประเภท Délit โดยกำหนดโทษจำคุก 2 ปี และโทษปรับ 45,000 ยูโร⁴⁷

นอกจากนี้ประมวลกฎหมายสาธารณสุขได้กำหนดการห้ามขายแอลกอฮอล์ในสถานที่เปิด (les open bars) การห้ามเปิดบาร์เปิด (open bars) (มาตรา L.3322-9 วรรคสาม และมาตรา L.3351-6-2 ประมวลกฎหมายสาธารณสุข)⁴⁸ โดยมีโทษทางอาญาจากการฝ่าฝืนกฎหมายประเภท Délit : โทษปรับ 7500 ยูโร และการควบคุมการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในรูปแบบโปรแกรมส่งเสริมการขายหรือ les happy hours ซึ่งมีเงื่อนไขในการให้ส่วนลดสำหรับเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (les boissons non alcoolisées) ด้วย เช่นเดียวกับการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเครื่องขายของอัตโนมัติ (มาตรา L.3322-8 และมาตรา L.3351-6 ประมวลกฎหมายสาธารณสุข)⁴⁹ โดยมีโทษทางอาญาจากการฝ่าฝืนกฎหมายประเภท Délit : โทษปรับ 3,750 ยูโร

4.3 การกำหนดโทษด้านการบริโภค

ในส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะนั้นมิได้มีกฎหมายห้ามโดยตรง แต่การกระทำดังกล่าวอาจเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น ๆ ทั้งนี้ สภาเมือง (councils) สามารถออกคำสั่งคุ้มครองพื้นที่สาธารณะเพื่อจำกัดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะได้เพื่อป้องกันพฤติกรรมต่อต้านสังคม ทั้งนี้ การไม่หยุดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อถูกสั่งให้หยุดหรือการไม่ยอมส่งมอบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ควบคุมการดื่มนั้นยังถือเป็นความผิดอีกด้วย โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจมีอำนาจในการควบคุมตัวบุคคลที่มีพฤติกรรมดังกล่าวออกจากพื้นที่อีกด้วย หากไม่ปฏิบัติตามจะถือเป็นความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้ออกจากพื้นที่ นอกจากนี้ พฤติกรรมดังกล่าวอาจเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น ๆ เช่น การเมาและไม่เป็นระเบียบในที่สาธารณะ และการเมาบนทางหลวงหรือที่สาธารณะอื่น ๆ โดยความผิดฐานมึนเมาและไม่ปฏิบัติตามระเบียบในที่สาธารณะ มีอัตราโทษปรับครั้งที่ 90 ปอนด์ และการมึนเมา

⁴⁶ Code of Public Health L.3353-3.

⁴⁷ Code of Public Health L.3353-4.

⁴⁸ Code of Public Health L.3322-9 และ L.3351-6-2.

⁴⁹ Code of Public Health L.3322-8 และ L.3351-6.

บนทางหลวงหรือในที่สาธารณะ มีอัตราโทษค่าปรับครั้งที่ 60 ปอนด์⁵⁰ ในส่วนของการบริโภค The Licensing Act 2003 ยังได้กำหนดความผิดฐานเด็กบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไว้ในมาตรา 150 โดยเฉพาะอีกด้วย โดยจะเป็นความผิดเมื่อบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเจตนาในสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ทั้งนี้ไม่มีข้อยกเว้น หากเป็นกรณี บุคคลนั้นมีอายุ 16 หรือ 17 ปี และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริโภคคือเบียร์ ไวน์ หรือไซเดอร์และการบริโภคนั้นอยู่ที่โต๊ะอาหารในสถานที่ที่เกี่ยวข้องและบุคคลดังกล่าวมาพร้อมกับผู้ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในมื้ออาหารนั้น โดยหากฝ่าฝืนจะต้องโทษปรับไม่เกินระดับ 3 ของ standard scale (อัตราในปัจจุบันคือ 1,000 ปอนด์)⁵¹

ในส่วนของสาธารณรัฐฝรั่งเศส การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะนั้นสามารถกระทำได้ ไม่เป็นความผิด อย่างไรก็ตาม การเมาสุราในที่สาธารณะ เป็นความผิดที่มีโทษตามมาตรา L 3341-1 และ R 3353-1 ของประมวลกฎหมายสาธารณสุข โดย L.3341-1 บัญญัติว่าบุคคลที่พบในสภาพเมาสุราตามท้องถนน ทางเดิน จัตุรัส ร้านกาแฟ คาบาเร่ต์ หรือสถานที่สาธารณะอื่น ๆ ตามมาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะถูกพาตัวไปยังสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุดหรือพาไปยังห้องพักเพื่อความปลอดภัย (เรียกอีกอย่างว่า “ห้องเก็บอาการ”) โดยจะให้อยู่จนกว่าอาการเมาสุราจะดีขึ้นหรือมีสติกลับมาเป็นปกติ⁵² สำหรับโทษนั้น ถูกกำหนดอยู่ใน R.3353-1 บัญญัติว่า การอยู่ในสภาพเมาสุราอย่างเห็นได้ชัดในสถานที่ตาม L. 3341-1 จะถูกลงโทษเปรียบเทียบปรับสำหรับความผิดโทษระดับ 2 (ไม่เกิน 150 ยูโร ตามมาตรา 131-13 ของ ประมวลกฎหมายอาญา)⁵³ โดยกรณีดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ใน 2 มาตรการ คือ การลงโทษปรับหรือการนำไปกักตัวไว้จนกว่าจะอาการเมาสุราจะดีขึ้นตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

4.4 การกำหนดโทษด้านการโฆษณา

โดยในปัจจุบันสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) ไม่ได้มีกฎหมายที่ควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่เป็นบทบัญญัติกำหนดฐานความผิดและโทษ อย่างไรก็ตามก็มีการออกประมวลข้อกำหนด (code) ที่บังคับใช้โดยหน่วยงานมาตรฐานการโฆษณา (Advertising Standards Authority) ซึ่งเป็นการควบคุมกันเองในวิชาชีพ (self-regulation) ที่กำหนดว่าการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องไม่มุ่งไปที่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี หรือมีสิ่งใดที่น่าจะดึงดูดพวกเขาโดยสะท้อนถึงวัฒนธรรมของเยาวชน บุคคลใดก็ตามที่แสดงโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมีอายุ 25 ปีขึ้นไป นอกจากนี้ยังมีการควบคุมที่เข้มงวดเกี่ยวกับการวางโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และขณะนี้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ถูกห้ามไม่ให้ปรากฏในและรอบ

⁵⁰ House of Commons Library, ‘Alcohol: drinking in the street’ (Briefing Paper Number 5117, 4 September 2019).

⁵¹ The Licensing Act 2003 Section 150.

⁵² Code of public health L.3341-1.

⁵³ Santé publique France, ‘La réglementation de la Consommation’ (Santé publique France, 2022).

<<https://www.alcool-info-service.fr/alcool/loi/alcool-reglementer-consommation>> accessed 28 September 2022.

โปรแกรมที่กำหนดเป้าหมายไปที่ผู้ชมที่อายุต่ำกว่า 18 ปีและโปรแกรมที่น่าจะดึงดูดโดยเฉพาะกลุ่มอายุนี้ เช่น การห้ามโฆษณาแอลกอฮอล์ในช่วงโปรแกรมการ์ตูนหรือหนังสือสำหรับเด็ก เป็นต้น⁵⁴ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า ก็มีความพยายามจากผู้เชี่ยวชาญเรื่องแอลกอฮอล์ให้มีการแบนการโฆษณาแอลกอฮอล์เช่นกัน โดยอ้างว่าการควบคุมกันเองในวิชาชีพนั้นมักจะถูกละเมิดหรือมีการกระทำที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าวเสมอ เช่น การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมหรหรรรมกีฬาต่าง ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญมองว่าเป็นการหมิ่นเหม่ต่อละเมิดกฎเกณฑ์ของชุมชน⁵⁵

ในส่วนของสาธารณรัฐฝรั่งเศส การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการผลิตและการขายสามารถกระทำได้ แต่ได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา L.3323-1 ถึง L.3323-6 แห่งประมวลกฎหมายสาธารณสุข โดยอนุญาตให้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามเงื่อนไขดังนี้⁵⁶

- การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์ ยกเว้นสิ่งพิมพ์สำหรับเยาวชน
- โดยวิธีการกระจายเสียงผ่านทางวิทยุในช่วงเวลาที่กำหนดโดยรัฐกฤษฎีกาที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาแห่งรัฐ
  - ในรูปแบบโปสเตอร์และเครื่องหมายตลอดจนโปสเตอร์และวัตถุภายในร้านค้าที่จำหน่ายภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดโดยรัฐกฤษฎีกาที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาแห่งรัฐ
    - ในลักษณะการจัดส่งโดยผู้ผลิต ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ค้า ตัวแทนจำหน่ายหรือผู้ดูแลสินค้า ข้อความหนังสือเวียนทางการค้า แคตตาล็อก และโบรชัวร์ โดยเอกสารเหล่านี้มีเฉพาะข้อมูล และเงื่อนไขของการขายสินค้า หรือโดยปรากฏบนพื้นผิวของยานพาหนะที่ใช้สำหรับจัดส่งเครื่องดื่ม แต่การปรากฏภาพหรือข้อความจะต้องมีรายละเอียดของสินค้า ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต ตัวแทน หรือผู้รับฝาก
    - เพื่อเป็นการโฆษณาสนับสนุนเทศกาล งานแสดงสินค้าท้องถิ่น (fêtes et foires traditionnelles) ซึ่งเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ท้องถิ่น (boissons alcooliques locales)
    - เพื่อประโยชน์ของการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์ มหาวิทยาลัย หรือหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นจารีตประเพณี ตลอดจนเพื่อสนับสนุนการนำเสนอ และการทดสอบรสชาติภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดโดยรัฐกฤษฎีกา
    - การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของการเสนอ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย สำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะสำหรับการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัด โดยผู้ผลิตและผู้ผลิตเครื่องดื่มเหล่านี้มีเครื่องหมายระบุชื่อเพื่อการค้าแบบขายตรง สินค้าให้กับผู้บริโภคและผู้จัดจำหน่ายหรือระหว่างการประชุมชมสถานที่ผลิต
    - สำหรับการสื่อสารในช่องทางออนไลน์ (les services de communications en ligne) ยกเว้นบริการซึ่งมีลักษณะการนำเสนอหรือวัตถุประสงค์สำหรับเยาวชน เช่นเดียวกับบริการที่เผยแพร่โดยสมาคมกีฬา

⁵⁴ ASA, 'Codes and rulings' (ASA, 2022) <<https://www.asa.org.uk/codes-and-rulings.html>> accessed 28 September 2022.

⁵⁵ Damien Gayle, 'Public health experts call for ban on alcohol advertising in UK' (The Guardian, 2017). <<https://www.theguardian.com/society/2017/jan/10/public-health-experts-call-ban-alcohol-advertising-uk>> accessed 28 September 2022.

⁵⁶ Code of public health L.3323-1 to L.3323-6.

สมาคมและสหพันธ์ หรือสื่ออาชีพตามความหมายของประมวลกฎหมายกึ่งา ทั้งนี้มีเงื่อนไขว่าการโฆษณาชวนเชื่อหรือโฆษณาต้องไม่ล่วงล้ำหรือแทรกแซงการดำเนินงานของหน่วยงานข้างต้น ตามที่บัญญัติในมาตรา 97 แห่งรัฐบัญญัติลงวันที่ 21 กรกฎาคม ค.ศ. 2009 เกี่ยวกับการปฏิรูปโรงพยาบาล ผู้ป่วย สุขภาพ และเรื่องที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดห้ามดำเนินการสนับสนุนใด ๆ เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อ หรือการโฆษณาไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อสนับสนุนให้บุคคลบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยในสื่อที่ได้รับอนุญาตทั้งหมด การโฆษณาต้องมีข้อความด้านสุขภาพที่ระบุว่า “การดื่มแอลกอฮอล์เป็นอันตรายต่อสุขภาพ” (*l’abus d’alcool est dangereux pour la santé.*)

โดยการฝ่าฝืนนั้นต้องระวางโทษในอัตรา *Délit* ซึ่งเป็นการปรับไม่น้อยกว่า 3,750 ยูโร

4.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมแอลกอฮอล์ของประเทศไทย สหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศส

4.5.1 การกำหนดโทษเกี่ยวกับผู้ผลิตหรือนำเข้าเกี่ยวกับบรรจุกัญท์

เมื่อวิเคราะห์จากอัตราโทษของทั้งสามประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่าบทกำหนดโทษของไทยมีความรุนแรงที่สุด เนื่องจากมีการลงโทษผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามด้วยโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁷ ในขณะที่สหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีเพียงโทษปรับเท่านั้น โดยที่สหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) สามารถลงโทษปรับได้โดยไม่มีอัตราขั้นสูง ในขณะที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีโทษปรับเพียงเล็กน้อยเท่านั้น หากวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่าเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 26 มุ่งที่จะให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าจัดให้มีบรรจุกัญท์ ฉลาด พร้อมทั้งข้อความเตือนให้เหมาะสม ดังนั้น หากอยากให้ผู้ทำหน้าที่ตามกฎหมายนี้ปฏิบัติตาม การนำโทษทางปกครอง เช่น การห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มดังกล่าวจนกว่าจะมีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายดูจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมมากกว่า

4.5.2 การกำหนดโทษด้านจำหน่าย

จากการศึกษาพบว่า ในส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศสไม่มีการห้ามจำหน่ายตามสถานที่ที่กำหนดหรือวันเวลาตามกฎหมายเช่นประเทศไทย

อย่างไรก็ดี ทั้งสามประเทศได้กำหนดให้การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กเป็นความผิดเหมือนกัน โดยในประเทศไทย ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁸ ส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) มีเพียงโทษปรับไม่มีอัตราขั้นสูง และส่วนสาธารณรัฐฝรั่งเศสก็มีเพียงโทษปรับเช่นกัน แต่ของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) กำหนดให้การกระทำความผิดซ้ำปรับมากขึ้นกว่าและอาจถูกยึดใบอนุญาตจำหน่ายได้ ส่วนสาธารณรัฐฝรั่งเศสนั้น กรณีกระทำ

⁵⁷ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 38.

⁵⁸ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 40.

เป็นนิจอาจได้รับโทษจำคุกและโทษปรับอัตราสูงขึ้น ในส่วนนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าในประเทศไทย เนื่องจากการจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กเป็นเรื่องกระทบต่อสังคมอย่างยิ่งจึงมีความจำเป็นที่จะต้องคงโทษจำคุกไว้เพื่อข่มขู่ ยับยั้งผู้กระทำความผิด อย่างไรก็ตาม ในกรณีการกระทำผิดซ้ำ อาจมีการนำมาตรการแบบของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) หรือของสาธารณรัฐฝรั่งเศสมาใช้เพิ่มในส่วนของการปรับ

ในกรณีของการส่งเสริมการขาย สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในเครื่องขายของอัตโนมัติ โดยหากฝ่าฝืนจะมีโทษปรับ ในส่วนของประเทศไทยนั้น กรณีนี้ มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁵⁹ ซึ่งกรณีนี้ประเทศไทยมีโทษหนักกว่า อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีอาจยังมีความจำเป็นที่จะต้องคงโทษจำคุกไว้เพื่อข่มขู่ยับยั้งผู้กระทำความผิด เนื่องจากเครื่องขายของอัตโนมัตินั้นอาจไม่สามารถคัดกรองผู้ซื้อได้มีประสิทธิภาพเท่าผู้ชายที่เป็นมนุษย์ เพราะเด็กสามารถเข้าถึงการซื้อได้โดยง่ายกว่า

ส่วนกรณีของการส่งเสริมการขาย ตามมาตรา 30 (2)-(6) ที่ต้องระวางโทษ ตาม มาตรา 41 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับนั้น จะเห็นได้ว่าเป็นกรณีที่ไม่รุนแรงเท่ากับกรณีตามมาตรา 29 และ 30(1) อีกทั้งการจำคุกกระยะสั้นย่อมเกิดผลเสียมากกว่าผลดี ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นควรให้ยกเลิกโทษในส่วนจำคุกและให้คงไว้เพียงโทษปรับ ซึ่งเมื่อมีโทษปรับแต่เพียงสถานเดียวในอนาคตก็อาจเปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่อาจจะเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นการปรับเป็นพินัยได้ซึ่งจะเกิดผลดีกับผู้กระทำความผิดและสังคมมากกว่า

4.5.3 การกำหนดโทษทางด้านการบริโภค

จากมาตรการทางกฎหมายข้างต้นเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะเห็นได้ว่าทุกประเทศให้สิทธิบุคคลที่จะบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ทราบเท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อสังคมและผู้อื่น โดยรัฐจะกำหนดพื้นที่บางพื้นที่เป็นที่พื้นที่สาธารณะในการห้ามไม่ให้บริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ในสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศสหากมีการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้องผู้กระทำความผิดจะต้องโทษปรับเพียงอย่างเดียว ซึ่งในกรณีดังกล่าว ตามกฎหมายไทยถือว่ามีโทษสูงกว่า ในกรณีนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเนื่องจากความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 นั้นมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับด้วย⁶⁰ ดังนั้น เนื่องจากการจำคุกกระยะสั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรให้ยกเลิกโทษในส่วนจำคุกและให้คงไว้เพียงโทษปรับ ซึ่งเมื่อมีโทษปรับแต่เพียงสถานเดียวก็เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่อาจจะเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นการปรับเป็นพินัยได้ซึ่งจะเกิดผลดีกับผู้กระทำความผิดและสังคมมากกว่า เนื่องจากไม่ใช่การกระทำผิดที่ร้ายแรง ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่าในสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) นั้นมีการกำหนดความผิดและโทษสำหรับการบริโภค

⁵⁹ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 42.

⁶⁰ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 42.

เครื่องตีแมลงกอลของเด็กในสถานที่จำหน่ายเครื่องตีแมลงกอลด้วย โดยมีอัตราโทษปรับไม่เกิน 1,000 ปอนด์ สถานเดียว⁶¹ ต่างจากประเทศไทยและสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ไม่ได้มีการกำหนดความผิดฐานดังกล่าวไว้

4.5.4 การกำหนดโทษทางด้านโฆษณา

จากการเปรียบเทียบมาตรการการควบคุมการโฆษณาเครื่องตีแมลงกอลของทั้งสามประเทศ อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ประเทศไทยมีการควบคุมที่เข้มงวดที่สุด เนื่องจากมีอัตราโทษสูง⁶² ในขณะที่สหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) จะมีการควบคุมที่ไม่เป็นทางการที่สุดเนื่องจากใช้สภาวิชาชีพในการตรวจสอบควบคุม ในขณะที่สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีกฎหมายที่ควบคุมการโฆษณาที่เป็นการประนีประนอมของความต้องการของรัฐในการที่จะควบคุมเครื่องตีแมลงกอลและสิทธิของผู้ประกอบการผลิตเครื่องตีแมลงกอล โดยเฉพาะกรณีผลิตภัณฑ์ในประเทศ และมีเพียงโทษปรับเท่านั้น ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ดูแล้วมาตรการของแต่ละประเทศนั้นมีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกันออกไป เมื่อเปรียบเทียบแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า ในประเทศไทยการควบคุมอย่างเข้มงวดอาจจะส่งผลดีในทางทฤษฎี หากแต่ในทางปฏิบัติ หากผู้บังคับใช้กฎหมายไม่เข้มแข็งอาจจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ รวมทั้งปัญหาการตีความ ปัญหาการบังคับใช้ หรือปัญหาทุจริตคอร์รัปชันได้ การใช้โทษปรับที่แม้จะมีอัตราสูงในมุมมองของบุคคลธรรมดาแต่สำหรับนิติบุคคลขนาดใหญ่แล้วอาจจะเป็นเพียงการสูญเสียกำไรไปเล็กน้อยก็ได้ อีกทั้งอาจมีคำถามถึงความได้สัดส่วนในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการการค้าเครื่องตีแมลงกอลด้วย ในส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) มีข้อดีคือมีความยืดหยุ่นสูงในการตีความการโฆษณาที่ต้องควบคุม ไม่มีโทษทางอาญาเนื่องจากไม่ได้บัญญัติให้เป็นความผิด ซึ่งเป็นการควบคุมอีกรูปแบบหนึ่งที่อาศัยความสุจริตของผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ในทางกลับกัน ข้อเสียของมาตรการดังกล่าวคือขาดสภาพบังคับตามกฎหมายอย่างเป็นทางการที่ชัดเจน อีกทั้งการที่ไม่มีโทษกำหนดไว้ ไม่สามารถห้ามไม่ให้ฝ่าฝืนได้ จึงอาจมีผู้ตั้งใจที่จะไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสมาคมวิชาชีพที่ควบคุมดังกล่าว ดังนั้น รูปแบบการควบคุมการโฆษณาของสาธารณรัฐฝรั่งเศสจึงอาจมีความน่าสนใจในการเพื่อปรับปรุงแก้ไขการโฆษณาของประเทศไทยต่อไป

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าบทเรียนและประสบการณ์ของต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ได้แก่ สหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศส ที่นำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย จะพบประเด็นที่เหมือนกัน กล่าวคือแต่ละประเทศก็จะมีกลไกที่เป็นรายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของตนเอง โดยส่วนใหญ่ในภาพรวมยังใช้โทษทางอาญา กรณีสาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการกำหนดโทษจำคุกแต่ก็

⁶¹ The Licensing Act 2003 Section 150.

⁶² พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอล พ.ศ. 2551 มาตรา 43.

สำหรับบางฐานความผิดที่มีความร้ายแรงเท่านั้น ในส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) เน้นที่โทษปรับเท่านั้น และโทษสถานหนักคือการปรับโดยไม่มีอัตราขั้นสูง ซึ่งหากวิเคราะห์แล้วจะเห็นได้ว่าประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่มีการกำหนดอัตราโทษที่ยังอาจไม่เหมาะสมและไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด ดังจะเห็นได้ว่าทุกฐานความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่ได้ศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ล้วนแต่มีโทษจำคุก บางฐานความผิดบัญญัติให้มีโทษปรับแล้วก็จะพ่วงด้วยโทษจำคุกเสมอ โดยมีเพียงโทษตามมาตรา 44 วรรคสองและวรรคสามเท่านั้นที่มีโทษปรับสถานเดียว

ดังนั้น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อาจใช้กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่กำหนดเป็นหลักการที่จะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 77 ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เป็นวาระในการทบทวนเนื้อหาที่เกี่ยวกับบทกำหนดโทษในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อันจะเป็นการการปฏิรูปโทษทางอาญาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 77 ไปในคราวเดียวกัน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และที่สำคัญเพื่อให้มีการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับฐานความผิดต่างๆ และสามารถบังคับใช้ได้อย่างแท้จริง

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวทางในการนำโทษปรับทางปกครองหรือโทษปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษอาญาตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยมีข้อเสนอในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวแบ่งเป็นการดำเนินการตามมาตรการระยะสั้นและระยะยาวดังนี้

5.2.1 การดำเนินการตามมาตรการระยะสั้น

5.2.1.1 กรณีนำการปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษอาญา

สำหรับแนวทางการใช้กฎหมายปรับเป็นพินัยเป็นกฎหมายกลางนั้นได้มีบัญชีแนบท้ายกฎหมายกำหนดรายชื่อกฎหมายต่างๆ ที่บัญญัติฐานความผิดที่มีโทษทางอาญาเอาไว้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 ได้กำหนดให้นำการปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษปรับทางอาญาในกฎหมายตามรายชื่อบัญชีแนบท้ายเฉพาะกับฐานความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 เป็นกฎหมายหนึ่งที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายกฎหมายปรับเป็นพินัยด้วย ตามบัญชีแนบท้ายที่ 1 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอที่รองรับกรณีเมื่อมีการประกาศบังคับใช้กฎหมายปรับเป็นพินัยแล้ว จะส่งผลต่อฐานความผิดที่ระวางโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีเพียง 2 ประการดังนี้

1. นำการปรับเป็นพินัยมาใช้แทนบทกำหนดโทษปรับทางอาญาตามมาตรา 44 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้แก่ กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฯ มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุ

ใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา ตามมาตรา 34 (3) หากผู้นั้นไม่ยอมมาให้ถ้อยคำหรือไม่ยอมให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือวัตถุอื่นใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียกให้ส่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว

2. นำการปรับเป็นพินัยมาใช้แทนบทกำหนดโทษปรับทางอาญาตามมาตรา 44 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้แก่ กรณีมีบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ฯ ตามมาตรา 36 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 34 (เข้าไปในสถานที่ทำการหรือสถานที่ผลิต นำเข้า หรือขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ สถานที่เก็บเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมถึงเข้าตรวจสอบยานพาหนะ ยึดหรืออายัดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ฯ ตลอดจนการเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว

5.2.1.2 กรณีส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับโทษทางปกครองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย

ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอให้คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ส่งต่อข้อมูลการกระทำ ความผิดของผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา 26 ได้แก่ หน้าที่ที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ต้องจัดให้มีบรรจุกัญท์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้า ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ประกาศ กำหนด (ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับฉลากของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2558) ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้มีการระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเกี่ยวกับกรณีนี้หากมีการนำโทษทางปกครองมาใช้กับผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนไม่ทำตามเงื่อนไขของกฎหมายเกี่ยวกับบรรจุกัญท์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ อาทิ การปิดสถานที่จำหน่ายหรือพักใบอนุญาตจำหน่ายชั่วคราวซึ่งเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จนกว่าจะมีการแก้ไขบรรจุกัญท์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนให้ถูกต้องตามกฎหมาย น่าจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม อำนาจในการสั่งห้ามจำหน่ายดังกล่าวไม่ได้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้รักษาการหรือคณะกรรมการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ดังนั้น คณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อาจส่งเรื่องการฝ่าฝืนตามมาตรา 26 ของผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นี้ไปยังหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจสั่งห้ามจำหน่ายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือที่กำกับดูแลในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อดำเนินการในขอบข่ายอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานเหล่านั้นต่อไป

5.2.2 การดำเนินการตามมาตรการระยะยาว

5.2.2.1 ด้านการจำหน่าย

ด้านการจำหน่ายผู้วิจัยมีข้อเสนอ ดังนี้

1. กรณีความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่กฎหมายห้ามตามมาตรา 27 หรือในวันเวลาที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายโดยคำแนะนำของคณะกรรมการนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แห่งชาติประกาศกำหนดห้ามตามมาตรา 28 สำหรับการกระทำการฝ่าฝืนครั้งแรก ควรแก้ไขให้โทษให้เป็นระวางโทษสถานเบาโดยการให้โทษปรับทางอาญาแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้สามารถนำการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มาใช้บังคับได้ แต่หากมีการกระทำผิดซ้ำอาจลงโทษปรับในอัตราที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีนี้หากมีการนำโทษทางปกครองมาใช้กับผู้ฝ่าฝืนที่กระทำผิดซ้ำ โดยการปิดสถานที่จำหน่ายหรือเพิกถอนใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพกว่าการนำผู้กระทำผิดไปจำคุกตามระวางโทษเดิม ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจส่งต่อข้อมูลการกระทำผิดซ้ำตามมาตรา 27 และมาตรา 28 ดังกล่าวไปยังหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจปิดสถานที่จำหน่ายหรือเพิกถอนใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อดำเนินการในขอบข่ายอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานเหล่านั้นต่อไป

2. กรณีความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กหรือบุคคลซึ่งมีนเมาจนรอนสติไม่ได้ตามมาตรา 29 ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องคงโทษจำคุกไว้เพื่อข่มขู่ ยับยั้งผู้กระทำความผิด เพราะเป็นกรณีที่ฉันทามติของสังคมมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าเป็นเรื่องที่ร้ายแรง โดยเฉพาะกรณีจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็ก และกรณีหากมีการกระทำผิดซ้ำ อาจนำมาตราการแบบของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) หรือของสาธารณรัฐฝรั่งเศสมาประยุกต์ใช้เพิ่มในส่วนโทษปรับทางอาญาให้สูงขึ้นเพื่อให้ผู้กระทำผิดสำนึกและเกิดความหลาบจำ

3. กรณีความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติ ตามมาตรา 30 (1) ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องคงโทษจำคุกไว้เพื่อข่มขู่ ยับยั้งผู้กระทำความผิด เนื่องจากเครื่องขายของอัตโนมัตินั้นอาจไม่สามารถคัดกรองผู้ซื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าผู้ขายที่เป็นมนุษย์ เพราะกรณีนี้เด็กสามารถเข้าถึงการซื้อได้ง่ายกว่า

4. กรณีความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การเร่ขาย การส่งเสริมการขาย การเสนอสิทธิประโยชน์ในการจูงใจ ฯลฯ ตามมาตรา 30 (2) – (6) ผู้วิจัยเห็นควรให้ยกเลิกโทษในส่วนหนึ่งของระวางโทษจำคุก คงเหลือแต่โทษปรับทางอาญาสถานเดียว ซึ่งจะเกิดผลดีกับผู้กระทำผิดและสังคมมากกว่า และจะทำให้สามารถนำการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. 2565 มาใช้บังคับได้

5. การกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในความผิดฐานจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยเห็นว่าควรแยกระหว่างการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อการบริโภค ณ จุดจำหน่าย และการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อนำกลับไปบริโภคที่บ้านหรือที่อื่น (Take away)

ควรมีโทษที่แตกต่างกัน และควรกำหนดใบอนุญาตเป็น 2 ลักษณะ เนื่องจากลักษณะของการขายและการบริโภคมีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดมาตรการและกลไกในการควบคุมการปฏิบัติตามเงื่อนไขใบอนุญาต ซึ่งใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ณ สถานที่ที่ได้รับใบอนุญาต ส่วนใหญ่เป็นร้านอาหาร โรงแรมหรือสถานบริการ ซึ่งการจำหน่ายและการบริโภคในระบบจำกัดพื้นที่ซึ่งจะควบคุมได้ชัดเจนกว่าและมีความเกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการร้านอาหารหรือโรงแรมหรือสถานบริการที่มีใบอนุญาตเฉพาะ แตกต่างกับการจำหน่ายเพื่อนำไปบริโภคที่อื่น ดังนั้น เพื่อการบังคับตามมาตรการที่มีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรให้แยกใบอนุญาต และมีบทกำหนดโทษสำหรับการจำหน่ายทั้งสองรูปแบบนี้ในลักษณะที่แตกต่างกัน

5.2.2.2 ด้านการบริโภค

กรณีความผิดฐานการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กฎหมายห้ามตามมาตรา 31 กรณีนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพียงการบริโภคที่ไม่ได้มีความชั่วร้ายมากในการกระทำและเป็นความผิดที่ไม่ร้ายแรง ซึ่งมีระวางโทษเดิมเป็นการจำคุกกระยะสั้น จึงเห็นควรให้ยกเลิกโทษในส่วนของการจำคุก เนื่องจากเป็นการลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วน โดยให้คงไว้แต่โทษปรับทางอาญาที่อาจพิจารณาอัตราที่เหมาะสมใหม่ ซึ่งจะทำให้สามารถอาจนำการปรับเป็นพินัยมาใช้แทนในกรณีนี้ได้และเนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ.2565 ได้กำหนดหลักการในเรื่องการงดเว้นไม่บันทึกประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำความผิด จึงน่าจะเกิดผลดีกับผู้กระทำความผิดและสังคมมากกว่า ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่าในสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) นั้นมีการกำหนดความผิดและโทษสำหรับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กในสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย โดยมีอัตราโทษปรับไม่เกิน 1,000 ปอนด์ สถานเดียว ต่างจากประเทศไทยที่ไม่ได้มีการกำหนดความผิดฐานดังกล่าวไว้ ในกรณีนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าไม่ควรให้มีการลงโทษเด็ก แต่อาจมีการนำมาตรการสำหรับเด็ก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 ประเภสถานเบามาใช้แทน เช่น การว่ากล่าวตักเตือนเด็กหรือผู้ปกครอง

5.2.2.3 ด้านการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์

กรณีความผิดฐานการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนกฎหมายตามมาตรา 32 ซึ่งมีระวางโทษสูงตามมาตรา 43 ได้แก่ จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ยังกำหนดให้กระทำความผิดยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง กรณีนี้ผู้วิจัยเห็นว่าระวางโทษสูงนี้อาจใช้กับผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคล ส่วนกรณีบุคคลธรรมดาควรพิจารณาบทกำหนดโทษที่เหมาะสมและได้สัดส่วน โดยคำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลกับบุคคลธรรมดาจะมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ อาจมีมาตรการในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ โดยการกำหนดโทษที่สูงขึ้นเพื่อให้สำนึกและหลาบจำ โดยต้องแยกกรณีโทษของผู้กระทำความผิดที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลด้วยเช่นเดียวกัน

สำหรับกรณีตามมาตรา 32 วรรคสอง ที่กฎหมายกำหนดว่าหากเป็นการฝ่าฝืนโดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยเห็นว่ากรณีนี้หากมีการนำโทษทางปกครองมาใช้กับผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่กระทำ

ความผิดซ้ำในเรื่องโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ โดยการเพิกถอนใบอนุญาตการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพกว่าการนำผู้กระทำผิดไปจำคุกตามระวางโทษเดิม ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจส่งต่อข้อมูลการกระทำความผิดซ้ำตามมาตรา 32 วรรคสอง ดังกล่าวไปยังหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อดำเนินการในขอบข่ายอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานเหล่านั้นต่อไป

5.2.2.4 ข้อเสนอแนะด้านกลไกหนุนเสริมอื่น ๆ

1. ผู้วิจัยเห็นควรนำความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคลมาใช้ ซึ่งมีหลักการที่ให้ผู้บริหารนิติบุคคลเป็นผู้ได้รับโทษทางอาญาในส่วนของโทษจำคุกแทนนิติบุคคลที่มีการกระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

2. ผู้วิจัยเห็นว่า การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยต้องอาศัยความร่วมมือที่เป็นเอกภาพระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงและที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ โดยเริ่มตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ได้แก่ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาตการผลิต การนำเข้า การจำหน่าย การโฆษณา การบริโภค การควบคุมและตรวจสอบ รวมถึงภาคประชาสังคมที่ควรจะเข้ามาสนับสนุนในเรื่องนี้ โดยจะต้องมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่กล่าวมาอย่างใกล้ชิดและจริงจัง ภายใต้การกำหนดยุทธศาสตร์และกลไกในการขับเคลื่อนที่ชัดเจนและเป็นระบบ ตลอดจนฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงและเข้าถึงระหว่างกันได้ ก็จะทำให้การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น